

לנצח את הסכסוך מחוץ לקופסא

ביהמ"ש הוא אמנם מקום לגיטימי לניהול סכסוכים, אך לדעת עו"ד רונן סטי, שהטביע ב-20 השנים האחרונות חותם בעולם הגישור והבוררות בישראל, ניתן לפתור יותר ממצצית הסכסוכים העסקיים ללא צורך בבתי משפט. החלופות - בוררות, גישור וגישות חדשניות ליישוב סכסוכים | יואל צפיר

עו"ד רונן סטי, העומד בראש משרד רונן סטי ושות', יציין השנה מלאת 50 שנה להיוולדו. כבעל משרד הפעיל מאוד בתחום הבוררות והגישורים הוא אוהב להתכבד ולציין שהוא וחוק הבוררות "נולדו" באותה שנה, 1968. צחוק בצד, אבל סטי - דמות בולטת בנוף עורכי הדין המקומי - חי ונושם בוררות. מאז 2016 ואילך הוא יו"ר משותף של הוועדה המחוזית ליישוב סכסוכים בדרכים אלטרנטיביות, בוררות וגישור בלשכת עורכי

המשך בעמ' 4

משרד עו"ד רונן סטי | צילום: עוזי פורת

המשך מממוד השער

אני פועל לשלב בפעילות זו עורכי דין-מגשרים מוכשרים תחת פיקוחי, דבר שיוזק את המשרד כחלופה מלאה לבית משפט, לצד ייצוג לקוחות בבתי משפט. העתיד בעריכת דין הוא בפתרון בעיות ולא די בניהולן החוקי. יש עימי צוות עורכי דין מצויינים, **עו"ד יענת אבני ועו"ד לירן יני קוביץ**, המלווים אותי מזה שנים ארוכות. רעייתי, לילך, מנהלת המשרד ושותפה להובלתו יחד עמי מזה שמונה שנים."

גישור בהסכמים מסחריים
בוא נחזור לבסיס - מדוע בעצם צריך אמצעים חליפיים להתדיינות בביהמ"ש?

"ברמה המקצועית בורות נונתן פתרון לס" חבת בבתי משפט ולעומס הכלתי אפשרי. בורות שונה מהשבלונה הנהוגה בבית המשפט ומציעה חלופה ולא 'חיקוי' של בית משפט. הפתרון הפרטי הזה גם לא הכרחי יקר יותר ויש בו גם כדי לחסוך ביטול זמן מנהלים עצום ולשמור על תדמית הפירמה. פרסום שילי בגוגל עלול להיות יקר בהרבה מעבר לכך, בוירה הבינ"ל מי שלא משלב סעיף פי בורות בחוזים צפוי למצוא עצמו בצרות בעת סכסוך. צריך גם לזכור כי הגישור הפך להיות גר"ע חובה למעשה והדבר משליך על תפקידו של עורך הדין העוסק בליטיגציה - לקוחות מחלים לשאלו את עצמם האם זה רק עורך דין פייטר, או שהוא יודע גם לפתור לא את הבעיה. זו האישיות החדשה הנדרשת מעורך הדין בישראל ובעולם. הזמן חשוב יותר. הכל מהיר יותר. המשפט צריך לספק לכך מענה וגם עורכי הדין."

הכרעה בסכסוכים עסקיים בינ"ל

ה-International Court of Arbitration (ICC), בית הדין הבינ"ל לבוררות של לשכת המסחר הבינ"ל, ישנו"ד סטי תחום על הוצאת הספר "בוררות בינ"ל ב-ICC בהוצאת ICC-ישראל ותרגום כלליו לשפה העברית (המהדורה לשנת 2018 עומדת לצאת בקרוב) על רקע תפקידיו ב-ICC, הוא אחד הגופים הבינ"ל המרכזיים להכרעות בנושאים עסקיים. כדי להבין את עוצמתו כדאי להציץ במספרים: בשנת 2016 נפתחו כ-1,000 תיקים חדשים בבית הדין, בהם היו מעורבים כ-3,099 צדדים מ-37 מדינות. במהלך 2016 מונו 1,411 בוררים ו-76 לאומים שונים. מדובר בחיקף עצום של פעילות בה מוכרעים סכסוכים עסקיים בינ"ל בתחום התשתיות, נדל"ן, השקעות בינ"ל, אנרגיה, תוכנה ועוד תחומים רבים נוספים.

הבוררות בטוח, ובתנאי שהוסכם על ערעור כ"תב ומראש בהסכם הבוררות. כמו כן חלה מאז חובת הנמקה אקטיבית שלא היתה קודם. ידידי, **עו"ד ישראל שמעוני**, היה שותף למסע החשוב הזה. המהפיכה באה שברצוני לחולל היא השלמת תיקון חוק הבוררות כך שיהיה ניתן להסכים בהסכם הבוררות לערער בבית משפט על פסק בורות שניתן לפי הדין בזכות כמו על פסק דין."

ניתן לנהל בורות אחרת
במקרים רבים מתנהלת בורות בדומה להליך של בית משפט. רמתו שדעתך לא נוחה מכך. מה אתה בעצם מציע?

"ניתן לנהל בורות אחרת לחלוטין מניהול תיק בבית משפט. קח לדוגמה קונספט של 'כוררות בייסבול' - בורות המתנהלת במתכונת ייחודית בה הצדדים בוחרים מראש את השלב בו יגישו הצעות לסיום הסכסוך באופן משותף, או נפרד (אחר הגשת כתבי טענות/גילוי מסמ"כים/שמיעת עדויות), לצד החלטת הבורר. הצד שהחלטת הבורר היתה קרובה יותר אליו יאה הצד שהצעתו תיחשב לפסק בורות. לצד גרסה בסיסית זו יש גם גרסאות מתקדמות יותר. דוגמה אחרת הנה בורות כלכלית בפני יחד עם רו"ח אותה יזמתי לאחרונה. ניתן לקיים בורות בתיקים בעלי היקף מצומצם גם ללא כתבי טענות ועוד ועוד. העתיד של הבוררות נמצא להערכתי ביצירתיות והתחכום של הליך הבוררות."

יש טענה שבוררות היא יקרה. כיצד ניתן לפתור את בעיית העלויות של הבוררות?

"נכון שיש בוררים שגובים מחירים יקרים, אך השוק הוא חופשי. אני סבור שעלות של 1,300 עד 1,600 שקלים לשעת בורר יחיד לשני הצדדים, ובבוררות בשניים אף פחות מכך, היא בהחלט סבירה ובמיוחד אם ניתן להסית את הבוררות למדלול יצירתי, או מתכונן מראש. מעבר לכך, ניתן לייעל את ההליך ולקבוע כי כתבי הטענות יהוו תצהירי עדות, לקבוע מגבלת עמודים בכתבי טע"נות, להסכים כי חלק מהמחלוקות יוכרעו ללא עדויות על בסיס מסמכים בלבד, להגביל את היקף שעות הישיבות בהן יחקרו עדים ועוד."

מהו הפתרון שלך לבוררות בהן צריך מומחה מטעם בית משפט?

"מדובר בסכסוכים עסקיים-כלכליים מור"כבים. זו העת לבשר על יוזמה חדשנית בתחום, אך קודם נבין את הבעיה. כאשר נדרשת חוות דעת מומחה מטעם בית משפט בסכסוך בנייה, או בסכסוך עסקי-כלכלי, העניינים מסתבכים. כל אחד מן הצדדים מגייס רו"ח, או מהנדס מטעמו שהיבטים אלה ולכן הוא ממנה מומחה שלישי. בלגמרי "במקרה" דעתו הפוכה מזו של המומחה של הצד שכנגד. השופט, או הבורר, אינו מומחה בהיבטים אלה ולכן הוא ממנה מומחה שלישי. ביניים הזמן עובר ועד אותו רגע יכולות לחלוף שנה ואף שנתיים בבית משפט, ולעיתים גם בהליך בורות בפני בורר יחיד. לכן, יזמתי לאחרונה שיתוף פעולה עם מספר אנשי מקצוע מהשורה הראשונה בתחום העסקי-כלכלי וההנדסי, **בוררות כלכלית ובוררות פלס' בשניים**. בתחום הכלכלי, רו"ח **מיקי בלומנטל**, השותף המנהל בפירמת רו"ח **פאהן קנה** ושות' Grant Thornton, ורו"ח **שולמי בר טוב**, שותף בכיר בפירמה, עמו גם רו"ח **טוביה שוהם**, אשר היה שותף ב-PWC, וכן רו"ח **בועז יענת** מתחום הבקורות החקירות. המטרה היא לתת מענה מלא המשלב יתרון יח"סי להיבטים המשפטיים והחשבונאיים ובעלות

הוגנת. זה שקט נפשי לצדדים וגם לעורכי הדין בבוררות שהתוצאה שלה סופית ומחייבת, בוררות עם ביטחון גבוה יותר. "הרעיון פועל באופן דומה **בבוררות פלס' בשניים** לסכסוכים בתחום הבנייה, ההנדסה והתשתיות. כאן, ניהול הבוררות נעשה על-ידי יחד עם מהנדסים מהשורה הראשונה: **אינג' ניר אנגל, אינג' מאיר הרן** ומהנדסים נוספים בעלי שיעור קור מה, כולם עתירי ניסיון בפרויקטים ומורכבים, כר"ל פרויקטים בינ"ל. בורות פלס' תסתכל לחשבון הסופי בלבן שבעיניים" מהרגע הראשון ואני מאמין שזה שירות חשוב מאד לעורכי הדין ולקוחותיהם. יוזמה זו רלוונטית לסכסוכים גדולים."

מה דעתך על הרחבת פרויקט גישור מהו"ת (הליך קדם גישור ליישוב סכסוכים מחוץ לביהמ"ש) אלפלי תיקים בבתי משפט בסכסוכים של 50,000 שקלים ומעלה?

"במהלך עשר השנים האחרונות תפס פרויקט גישור המהו"ת תאוצה. מדובר בהליך חובה בו נדרשים הצדדים להתייצב לישיבת מידע, היכ"רות ותיאום בפני מגשר הנכלל ברשימת מגשרי המהו"ת של בית המשפט. משמעות הדבר בעיני היא הפיכת הגישור לחובה. אני סבור שמנהלים מביני עניין יתחילו יותר ויותר לשאול את עצמם האם עורך הדין שלי הוא בעיקר ליטיגטור, או שהוא גם מומחה לפתור בעיות וסכסוכים.

עו"ד רונן סטי | צילום: סם יצחק

החל את החיים מחדש בגיל 27

לא רבים ממכריו ולקוחותיו של עו"ד רונן סטי יודעים זאת, אך עד גיל 27 הוא סבל ממחלת FMF הגורמת להתקפים של חום וכאבים, שהסבה לו סבל רב. בשיא המש"בר ועל סף ייאוש הוא אובחן וקיבל טיפול מתאים. הרפואה שטיפלה בו לא האמינה שנשאר בחיים. מאז החל את החיים מחדש. "במדיה מסוימת אני בן 22, שכן יש את החיים שלפני והחיים שאחרי", הוא אומר. "המחלה לימדה אותי שזמן החיים יקר. ההתמקדות בשילוב שבין ליטיגציה ובין פתרון סכסוכים מגשים עבורי את ההזדמנות לפתור בעיות וליהנות יותר מהחיים". הוא נשוי ואב לשניים. במישור האישי הוא חובב מוסיקה קלאסית עליה גדל בבית הוריו. תחביב נוסף שהוא מטפח הוא הש"חיה. לדבריו, זה מפרק את המתחים במקצוע ומשאיר אותם במים.

פסית מיותרת. ישנו נוהל מיוחד שחיברנו לכך. תחילתו בפגישה בדרג הניהול וקביעת מדיניות ומתווה משפטית ליישוב סכסוכים במקום בימה"ש (או במקרים המתאימים בבימה"ש) ככבירת מחדל ומיניו איש הנהלה אחראי על תחום זה. היעד הוא השגת חיסכון ניכר במשא"בים הנדרשים לניהול סכסוכים באמצעות יצירת חלופה לבית המשפט."

מה הסיכון להברות ישראליות שאינן כוללת סעיף בורות בינ"ל בחוזים שלהן?

"אנשי עסקים ועורכי דין רבים בישראל אינם מודעים לכך שבסכסוך עסקי בינ"ל מחייב את המדינות של בורות בינ"ל. באין בורות בינ"ל, לפחות הצד הישראלי בבעיה רצינית. בית משפט בישראל, גם אם ידון בסכסוך עסקי מול חברה זרה, לא יוכל לסייע, כי בדרך כלל לא ניתן לאכוף את פסק הדין שניתן בבימ"ש בחו"ל ואם כן בהליך קשה ביותר. לעומת זאת, פסק בורות בינ"ל ניתן לאכוף ב-150 מדינות לפי אמנת ניו יורק. לכן, כדאי שכל אנשי העסקים יפתחו את החוזים שלהם ויבדקו אם כללו הניבון בורות בינ"ל. אם לא, שידרוזו לאמץ הינן שאפשר מנגנון מתאים. כל הדברים הללו חוברים ררות ופתרון סכסוכים "מחוץ לקופסא" אותה ניסחתי ותושק בקרוב. אמנה זו תחוק את מוסדות הבוררות, הגישור וניהולם באמצעות עורכי ועור"כות דין נוסף על השופטים כדימוס וגורמים נוספים. יש להקליט עורכי הדין הרבה לתרום לקידום ענף זה וגם ליהנות ממנו."

מה למדת מהשנים בהם כיהנת כחבר בית הדין הבינ"ל לבוררות של ה-ICC?

"המתנה שקיבלתי היא ההבנה העמוקה של עולם הבוררות הבינ"ל מבפנים. נחשפתי להרבה מאוד פסקי בורות שכן הייתי אחראי לאישורם, יחד עם מותב בית הדין הבינ"ל וכן טיפולתי בבקשות רבות למינוי ו/או העברת בוררים מתפקידם. סיעור המוחות" עם הבוררים המובילים בעולם לאורך תקופה זו הבהיר לי שאני במ"קום הניבון ועוסק במה שאני אוהב. קיבלתי ארגון כלים בינ"ל לניהול וייצוג בהליכי בורות."

לפרטים נוספים ולחומר מצפוני אודות יישוב סכסוכים מחוץ לרשות: www.setty-law.com